

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1939.

Första kammaren.

Nr 20.

Onsdagen den 22 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet **Pehrsson-Bramstorp**, som tillkännagivit, att han hade för avsikt att vid detta sammanträde besvara herr **Mannerskantz'** fråga om vidtagande av särskilda åtgärder för avsättningen av 1938 års svenska spannmålsskörd, erhöll ordet och anförde: Herr talman! Herr **Mannerskantz** har frågat mig, huruvida jag har för avsikt att, i anledning av resultatet av brödsädsinventeringen samt läget på fodersädsmarknaden, utöver vad hittills skett, vidtaga särskilda åtgärder för avsättningen av 1938 års svenska spannmålsskörd. På denna fråga får jag avgiva följande svar.

Ang. avsättningen av 1938 års spannmålsskörd.

Inom jordbruksdepartementet är för närvarande under övervägande vilka ytterligare åtgärder, som med anledning av resultatet av brödsädsinventeringen från statsmakternas sida böra vidtagas till fortsatt stödjande av brödsädsmarknaden.

Till stödjande av fodersädsmarknaden hemställde Kungl. Maj:t i proposition nr 31 att riksdagen måtte medgiva att högst 2 miljoner kronor av jordbrukets prisregleringsfond finge tagas i anspråk för utbetalande av pristillägg vid export av fodersäd under tiden intill den 1 september 1939. Denna hemställan bifölls av riksdagen. Enligt vad som meddelas har på grund av det för närvarande ogynnsamma prisläget på utlandsmarknaden någon export ännu ej kunnat ske. Den åt jordbruksnämnden anbefallda utredningen rörande eventuell upplagring av foderspannmål för försvarsväsendets och andra statliga myndigheters behov har föranlett vissa förslag från nämnden, som äro under beredning inom departementet.

Herr **Mannerskantz**: Herr talman! Jag ber att få tacka för detta svar. Man kan inte utläsa så mycket annat ur det än den faktiska upplysningen, att det ännu inte blivit något resultat av riksdagsbeslutet om exportsubsidier för fodersäd. Jag skulle vilja framhålla, att herr statsrådet möjligen hade kunnat göra någonting för fodersädsexporten tidigare under säsongen. Under en stor del av hösten ville man ju av krisskäl inte göra det, men i december, föreställer jag mig, hade man haft ganska stora möjligheter att lätta på lagren av fodersäd. Det är under dessa förhållanden glädjande att höra, att en upplagring av foderspannmål inom landet eventuellt kommer att ske.

Jag vill understryka, att det fortfarande är lika stort behov av åtgärder för avsättning av fjolårets spannmålsskörd som när propositionen nr 31 framlades, och att, då denna proposition inte haft något resultat, många enskilda jordbrukare lika väl som jordbrukareföreningar se på återstoden av denna säsong med rätt stor oro.

Ang. Sveriges
erkännande
av den
spanska
regeringen
i Burgos.

Ordet lämnades härefter till hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **Sandler**, som meddelat, att han ämnade vid detta sammanträde besvara herr **Mannerskantz'** fråga om Sveriges erkännande de jure av den spanska regeringen i Burgos, och nu yttrade: Herr talman! Herr **Mannerskantz'** frågor: »Vilket eller vilka skäl äro bestämmande för dröjsmålet med Sveriges erkännande de jure av den spanska regeringen i Burgos?» Jag har tidigare meddelat, att regeringen i denna angelägenhet håller nära kontakt med övriga nordiska regeringar. Det för regeringen bestämmande skälet att hittills fördraga en avvaktande hållning har varit utsikten till ett snart avgörande, som innebär den inre stridens likviderande.

Herr Mannerskantz: Jag ber att få tacka för detta svar, som åtminstone i sin senare del var positivt så till vida att det gav en bestämd upplysning om skälet till regeringens avvaktande hållning. Emellertid kan jag för min del inte undgå att finna, att det skälet till dröjsmål är relativt betydelselöst i förhållande till den olägenhet vårt land har av att tillsammans med övriga nordiska stater nu vara bland de sista i Europa, som inte ha velat göra detta erkännande de jure, vilket i alla fall måste komma förr eller senare. Ett faktum är ju, att Sverige för närvarande är diplomatiskt representerat i Spanien allenast genom en kanslist, som jag tror heter Björk. Man måste säga, att detta är en onödigt svag representation, och att en starkare svensk representation i Spanien är både motiverad och möjlig. Jag har kännedom om, att man i Spanien är ganska förvånad över detta dröjsmål, och jag skulle nästan tro, att det redan har inverkat oförmånligt på våra handelsförbindelser med Spanien liksom att en sådan verkan kommer att förmärkas under ganska lång tid framåt.

I anledning av detta svar vill jag alltså för min del, ers excellens, här göra den reflexionen, att det för regeringen bestämmande skälet är för svagt, och att ett erkännande nu snarast borde vara riktigare för Sveriges del och för Sveriges intressen i avseende på handeln med Spanien.

Herr Undén: Herr talman! Jag måste för min del reagera mot att den ärade interpellanten anser, att handelspolitiska skäl skola vara avgörande för frågan om erkännande av en ny regim, som genom revolution har kommit fram till den starkare ställningen inom landet. Det har aldrig varit regel för staternas internationella umgänge, att handelspolitiska skäl varit avgörande för sådana frågor.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **Sandler:** Jag anser mig böra rätta det misstag, som den ärade interpellanten väl ofrivilligt gjorde sig skyldig till, då han sade, att vi inte ha någon annan representant i Spanien än kanslisten uti vårt beskickningshus i Madrid. Det måste ju vara kammaren bekant, att vi hos general Franco ha en officiell representant, nämligen vår agent i Burgos.

Herr Linderot: Herr talman! Jag förmodar, att det inte är något missbruk av frågeinstitutet om även jag gör en kommentar. Jag tar ordet framför allt därför att jag i remissdebatten direkt till utrikesministern ställde några frågor rörande representationen hos Franco, vilka utrikesministern, naturligtvis höll jag på att säga, icke besvarade. Nu har det ställts en fråga, varför det icke går så snabbt med det så kallade erkännandet de jure, och jag vill kommentera vad som i dag har sagts med följande.

Först och främst fastslår jag gent emot ordalagen i utrikesministerns svar, att det icke är och icke har varit fråga om en inre strid i Spanien, som nu snart

Ang. Sveriges erkännande av den spanska regeringen i Burgos. (Forts.)
skall klaras upp, utan det är och har varit fråga om överfall gent emot det spanska folket från främmande stormakter.

För det andra vill jag till herr **Mannerskantz** säga, att Sverige har större värden att förlora än en eventuellt utebliven handelsvinst av ett eller annat tusental kronor, om den svenska staten och svenska politiker i likhet med herr **Mannerskantz** skola fortsätta att springa och fjäska för de stater och makter i världen, som, det är i dag uppenbart för var och en, just äro Sveriges och den svenska demokratiens farligaste fiender.

Herr Mannerskantz: Herr talman! Jag vill endast ge den repliken till herr Undén, att nu för tiden torde de handelspolitiska förbindelserna spela en annan roll i avseende på ländernas förbindelse med varandra än vad tidigare varit fallet.

Föredrogs och hänvisades till utrikesutskottet den av herrar **Öman** och **Mannerskantz** väckta motionen, nr 250, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av ett i London den 21 december 1938 undertecknat avtal mellan Danmark, Finland, Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland, Norge samt Sverige angående begränsning av flottrustningar och utväxling av upplysningar om byggnad av krigsfartyg.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 251, av herr **Nordenson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till avlöningar vid de allmänna läroverken m. m.;

nr 252, av herr **Caap**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående löne reglering för ordinarie tjänstemän vid de allmänna läroverken m. fl. statliga undervisningsanstalter;

nr 253, av herrar **Wagnsson** och **Norman**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av den årliga lästiden vid folkskolan m. m.;

nr 254, av friherre **Lagerfelt**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av den årliga lästiden vid folkskolan m. m.;

nr 255, av herr **Ström**, **Torsten**, och herr **Nilsson**, **Theodor**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till inrättande av pensionärs-hem;

nr 256, av herr **Sundvik**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av medel för beredande av ersättning för vissa förskingrade förmyndarmedel; samt

nr 257, av herr **Sandegård** m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förberedande åtgärder för inrättande av en hovrätt för västra Sverige.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott nedannämnda motioner:

nr 258, av herr **Strand**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m.; och

nr 259, av herr **Wagnsson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om villkorlig dom, m. m.

Föredrogs ånyo bevilningsutskottets betänkanden:

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 3 § 3 och 5 mom. förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit; samt

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 6 kap. 15 § 4 mom. förordningen den 18 juni 1937 (nr 436) angående försäljning av rusdrycker.

Vad utskottet i dessa betänkanden hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo bankoutskottets utlåtanden:

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tilläggs pension åt reservkaptenen i flottan D. H. T. Börjeson;

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för förste gymnastikkonsulenten hos skolöverstyrelsen, kaptenen i Vendes artilleriregementes reserv K. A. W. Berg von Linde från skyldighet att till statsverket återbetala oriktigt uppburen pension; samt

nr 23, i anledning av framställningar angående ersättning till vissa personer i anledning av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, m. m.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo bankoutskottets utlåtande nr 24, i anledning av väckt motion angående viss ändring av i lagen om sparbanker meddelade bestämmelser rörande återbäring av sparbanks grundfond jämte ränta.

I en inom första kammaren väckt, till bankoutskottets förberedande handläggning hänvisad motion, nr 27, hade herr *Bengtsson* och herr *Johanson, Karl Emil*, hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om framläggande snarast möjligt för riksdagen av förslag till ändring av gällande sparbankslag i syfte att ränta å grundfond skulle kunna utbetalas till bidragstecknarna, innan villkoren för återbäring av grundfonden uppfyllts.

Utskottet hade i det nu föredragna utlåtandet på anförda skäl hemställt, att förevarande motion I: 27 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Reservation hade avgivits av herrar *Holmström* och *Lovén*, som ansett, att utskottets yttrande bort hava den lydelse, reservationen visade, samt att utskottet bort hemställa, att riksdagen, i anledning av förevarande motion I: 27, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville snarast möjligt för riksdagen framlägga förslag till ändring av sparbankslagen i hudsaklig överensstämmelse med vad i reservationen förordats.

Herr **Bengtsson**: Herr talman! Då jag tillsammans med herr *Johanson* i Faleberg i denna kammare väckt motion angående sparbankernas rätt att utbetala ränta å grundfond, tillåter jag mig, herr talman, att yttra några ord med hänsyn till att bankoutskottet funnit anledning att avslå motionen.

I 36 § sparbankslagen äro vissa bestämmelser meddelade angående återbetalning av grundfond jämte ränta å densamma. Om sådan fond eller del därav med den ränta, som är fastställd, skall återbäras, kan detta ej ske innan reservfonden uppgår till ett belopp, motsvarande tio gånger grundfonden eller en tionedel av insättarnas behållning enligt sista bokslutet. För att belysa verk-

Ang. utbetalning av ränta å sparbanks grundfond m. m.

Ang. utbetalning av ränta å sparbanks grundfond m. m. (Forts.)

ningarna av dessa bestämmelser är det tillräckligt att anföra ett enda exempel. I en sparbank, som har en grundfond på 40,000 kronor, måste reservfonden uppgå till 400,000 kronor, innan andelsägarna kunna erhålla vare sig kapital eller ens ränta på sina insatser. Härav torde klart framgå, att grundfondstecknarna till följd av nu gällande bestämmelser icke ens under de gynnsammaste tänkbara omständigheter kunna inom en överskådlig framtid erhålla någon som helst återbäring.

1935 års sparbankssakkunniga ha även, i sitt betänkande med förslag till lag angående ändring i vissa delar av sparbankslagen, givit uttryck åt den åsikten, att nuvarande bestämmelser vore av sådan innebörd, att de, som tillskjuta medel för bildandet av en sparbank, hade tämligen små utsikter att inom en överskådlig framtid återfå sina medel eller att erhålla ränta å desamma. Sparbankssakkunniga hava därför föreslagit, att ränta skall utbetalas av varje års vinst, oavsett om förutsättningar finnas för återbäring av grundfondens kapital.

Styrelsen för svenska sparbanksföreningen, som får anses ha den allra intimaste kontakt med landets sparbanksrörelse, har också till alla delar tillstyrkt den i år väckta motionen. Styrelsen framhåller bl. a., att ifrågavarande regler äro alltför restriktiva och ägnade att medföra väsentliga olägenheter för sparbankerna. Sparbanksinspektionen har ansett, att om än grundade skäl föreligga för den i motionen föreslagna ändringen, synes dock genomförandet av sådan ändring böra anstå till dess anledning visar sig föreligga att vidtaga en allmänare omarbeting av sparbankslagen.

Bankoutskottet delar nu den uppfattning, som kommit till uttryck i motionen och i de avgivna utlåtandena, men utskottet anser i likhet med sparbanksinspektionen, att den föreslagna lagändringen bör kunna anstå. Men, herr talman, att övertyga delägarna i en sparbank om det välbefogade i detta bankoutskottets förslag är en uppgift, som åtminstone inte jag skulle kunna utföra. Delägarna i den sparbank, som jag här tagit som exempel, ha väntat på ränta i 14 år, och skulle den i motionen begärda ändringen av gällande sparbankslag ej komma till stånd, räcker det ej att vänta i 14 år till. Man behöver väl ej i någon nämnvärd grad vara förtrogen med vårt bankväsende för att förstå, att ett förhållande som detta i hög grad måste verka återhållande på, ja rent av motverka en bankrörelses utveckling.

I det läge frågan nu har, skall jag emellertid ej besvåra kammaren med något yrkande utan i stället be att få återkomma med motion i ärendet. Jag är förvissad om att frågan inom kort tid måste lösas till det svenska sparbanksväsendets bästa.

Herr Sandén: Herr talman! Jag ber endast att få hänvisa till utskottets motivering, där utskottet förklarar, att det i stort sett delar den syn på frågan, som herr Bengtsson är förespråkare för. Utskottet har emellertid inte velat gå sparbanksinspektionen emot, och det har dessutom funnits vissa andra synpunkter på spörsmålet, som gjort att utskottet stannat vid att avstyrka bifall till den väckta motionen. Men jag påpekar också för herr Bengtsson, att utskottet har uttalat önskvärheten av att den allmänna översynen av sparbankslagen — i vilken givetvis även denna fråga skall inbegripas — kommer till stånd så snart detta över huvud taget är möjligt.

Med hänvisning till utskottets välvilliga motivering ber jag, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i förevarande utlåtande hemställt.

Föredrogs ånyo bankoutskottets utlåtanden:

nr 25, i anledning av väckt motion om tilläggspension åt förste vaktmästaren hos första kammaren C. O. Eriksson;

nr 26, i anledning av väckta motioner om pension åt städerskan i riksdagshuset Ida Augusta Gustava Matilda Lindeberg, född Karlsdotter; och

nr 27, i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret framställning om anslag för anskaffande av möbler m. m. till vissa lokaler i riksdagshuset.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 10, angående regleringen för budgetåret 1939/40 av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet.

Punkterna 1—18.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 19.

Lades till handlingarna.

Punkterna 20—40.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 41.

Lades till handlingarna.

Punkterna 42—46.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 47.

Lades till handlingarna.

Punkterna 48—55.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 56.

Lades till handlingarna.

Punkten 57.

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 58.

Lades till handlingarna.

Punkterna 59—63.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 64.

Lades till handlingarna.

Punkterna 65 och 66.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 67.

Lades till handlingarna.

Punkterna 68—72.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 73.

Lades till handlingarna.

Föredrogos ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 73, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar i fråga om kapitalinvestering i fonden för förslag till statsverket beträffande dels vissa omkostnader för statlig lagerhållning, dels ock beredning av vissa råvaror till färdigprodukter för upplagring;

nr 74, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av medel för vissa byggnadsarbeten vid Norrbottens artillerikårs etablissement i Boden;

nr 75, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av ytterligare medel för vissa byggnadsarbeten vid Västgöta flygflottiljs etablissement i Karlsborg;

nr 76, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för värnpliktige C. H. Söderström m. fl. från viss betalningsskyldighet;

nr 77, angående regleringen för budgetåret 1939/40 av utgifterna under riksstatens elfte huvudtitel, i vad angår anslaget till allmänna indragningsstaten;

nr 78, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överskridande för budgetåret 1938/39 av en i skolöverstyrelsens avlöningsstat ingående delpost; samt

nr 79, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anordnande av cisterner för flytande bränsle vid statens järnvägar.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Vid förnyad föredragning av bevillningsutskottets betänkande nr 8, i anledning av väckt motion om ändring av tullen å borstbindararbeten, bifölls vad utskottet i detta betänkande hemställt.

Föredrogos ånyo bankoutskottets utlåtanden:

nr 10, i anledning av förslag om reglering av avlöningen till den hos riksdagen tillfälligt anställda personalen jämte en i ämnet väckt motion; samt

nr 28, i anledning av framställningar angående pensioner och understöd åt vissa i statens tjänst anställda eller förut anställda personer m. m.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

---

*Förslag till
lotteri-
förordning.*

Föredrogs ånyo första lagutskottets utlåtande nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lotteriförordning.

Genom en den 20 januari 1939 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 76, vilken behandlats av första lagutskottet, hade Kungl. Maj:t förklarat Sig vilja inhämta riksdagens yttrande över vid propositionen fogat förslag till lotteriförordning.

I berörda förslag var 3 § så lydande:

Lotteri, däri insatser, om sådana fordras, och vinster äro till antal och storlek bestämda enligt uppgjord plan, må, oaktat de i 2 § angivna förutsättningarna icke äro för handen, anordnas

a) efter anmälan hos polismyndigheten minst 7 dagar innan, under förutsättning

att lotteriet anordnas i samband med tillställning till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål,

att lotteriet bedrivs allenast inom för tillställningen avsett område,

att vinsterna icke utgöras av penningar eller värdepapper,

att behållningen i lotteriet uteslutande användes för det ändamål, till vars förmån den tillställning äger rum i samband varmed lotteriet är anordnat, samt

att icke vid samma tillställning anordnas lotterier, som avses i denna paragraf, med insatser till högre sammanlagt belopp än 1,000 kronor;

b) efter tillstånd av länsstyrelsen under förutsättning

att lotteriet anordnas till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål eller till svenska konstidkares understöd och uppmuntran,

att lotteriet bedrivs allenast inom länet,

att vinsterna icke utgöras av penningar eller värdepapper, samt

att icke inom länet av samme anordnare under kalenderåret anordnas lotterier, som avses i denna paragraf, med insatser till högre sammanlagt belopp än 3,000 kronor, lotterier, vilka anordnas enligt 2 § eller enligt a) här ovan, därvid dock icke medräknade.

Utskottet hade i det nu föreliggande utlåtandet hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t förklara, att riksdagen vid sin granskning av det genom förevarande proposition framlagda förslaget icke funnit anledning till andra erinringar än de i utskottets utlåtande upptagna.

Beträffande 3 § hade utskottet i motiveringen anfört:

»I förslaget 3 § under a) medgives rätt att vid vissa tillställningar efter anmälan hos polismyndighet anordna egentliga lotterier — d. v. s. företag där insatser och vinster på förhand reglerats enligt uppgjord plan; såsom exempelvis de vanliga tombolalotterierna — under förutsättning bland annat, att icke vid samma tillställning anordnas lotterier av nyssnämnd beskaffenhet med insatser till högre sammanlagt belopp än 1,000 kronor. Med den föreslagna avfattningen av paragrafen synas i nämnda maximisumma skola inräknas icke blott — såsom av departementschefen framhållits — lotterier, som vid tillställningen anordnas efter tillstånd av Kungl. Maj:t eller länsstyrelse, utan även sådana egentliga lotterier som anordnas efter anmälan enligt 2 §. Enligt utskottets mening skulle en ur praktisk synpunkt icke oväsentlig förenkling vinnas, om maximibeloppet anknötes allenast till sådana lotterier som vid tillställningen anordnas på grund av förevarande moment a) i 3 §. I samband härmed synes maximibeloppet kunna nedsättas, särskilt som denna rätt att anordna lotterier skall kunna utövas utan någon inskränkning i fråga om antalet tillställningar under en viss

Förslag till lotteriförordning. (Forts.)

tidsperiod. De sakkunniga hade föreslagit ett maximibelopp för varje tillställning av 500 kronor, vilket lämnades utan erinran av flertalet av de i ärendet hörda myndigheterna och sammanslutningarna. Utskottet föreslår därför att såsom villkor för anordnande av lotteri enligt 3 § under a) uppställas, att icke vid samma tillställning anordnas lotterier, som avses i förevarande paragraf under a), med insatser till högre sammanlagt belopp än 500 kronor.»

Herr Olsson, Oscar: Herr talman! Första lagutskottet har i sitt föreliggande yttrande frånträtt Kungl. Maj:ts förslag till lotteriförordning 3 § a). Jag skulle nästan kunna säga, att detta vid ett flyktigt genomseende snarast ser ut som en liten onödig klävingrighet, men saken är värre än så, och det är därför jag har begärt ordet. Kungl. Maj:t har här föreslagit en åtgärd, som skall ge stöd åt landets allmänna ideella föreningsväsen, men lagutskottet har på ett betänkligt sätt försvagat det stöd, som detta föreningsliv skulle få, om Kungl. Maj:ts proposition oförändrat antages. Punkten i fråga avser lotteri i samband med tillställning till förmån för välgörande, kulturella eller allmännyttiga ändamål, och Kungl. Maj:ts förslag innebär, att sådana lotterier skola få anordnas utan tillstånd av länsstyrelsen, endast efter anmälan hos polismyndigheten, under förutsättning att lottförsäljningen inte kommer att överstiga ett sammanlagt belopp av 1,000 kronor. Lagutskottet har nu föreslagit, att denna maximigräns skall sänkas till 500 kronor.

Det är för mig mycket svårt att se, att lagutskottet har någon verklig motivering för detta sitt förslag om sänkning av maximibeloppet. I utskottets yttrande på sidan 16, det sista stora stycket, har jag endast kunnat finna, att för lagutskottet maximibeloppet *synes* kunna nedsättas, »särskilt som denna rätt att anordna lotterier skall kunna utövas utan någon inskränkning i fråga om antalet tillställningar under en viss tidsperiod». Detta sista skulle väl vara en motivering.

Lagutskottet anser således, att en liten K.F.U.M.-förening, en J.U.F.-förening, en liten godtemplarloge och så vidare skulle, i stället för att anordna ett lotteri, där maximisumman för insatserna sättes till 1,000 kronor, lika lätt kunna anordna två olika lotterier, där maximisumman utgör 500 kronor för varje. Detta tyder inte på att lagutskottets medlemmar ha någon erfarenhet av de folkliga föreningarna här i landet, ty annars skulle de mycket väl veta vad en sådan anordning betyder i fråga om arbete och uppoffringar för de enskilda föreningarna. Alla landets ideella föreningar känna sig synnerligen besvikna på grund av den behandling, som lagutskottet givit Kungl. Maj:ts proposition på den punkten. Det är rätt belysande för lagutskottets inställning, är jag rädd, att se, hur utskottet har förändrat propositionen i 3 § under b) i jämförelse med den föreslagna ändringen av paragrafen under a). Under b) behandlas sådana lotterier, för vilka länsstyrelsens bifall erfordras, och där har Kungl. Maj:t föreslagit, att maximibeloppet för insatserna skulle sättas till 3,000 kronor. Men lagutskottet har frikostigt höjt beloppet till 5,000 kronor. Jag skall för allt i världen inte bråka om den saken, men när man vet, vilka resurser de organisationer ha, som bruka anordna större lotterier, för vilka Konungens befallningshavandes tillstånd erfordras, förefaller det de små föreningarnas representanter, som om det i viss mån här vore fråga om en klasslagstiftning, varigenom icke de föreningar, som ha de minsta resurserna, skulle gynnas.

Nu uttalar lagutskottet ingenting om den här saken i sin kläm, utan det har inskränkt sig till att göra en anmärkning därom i motiveringen, men i fall motiveringen på sidan 16 näst sista stycket får stå kvar, blir ju Kungl. Maj:t

Förslag till lotteriförordning. (Forts.)

tvungen att gå med på denna beskärning av sitt för riksdagen framlagda förslag. Jag kan därför nöja mig med, herr talman, att yrka bifall till utskotts-förslaget med uteslutande av den del av lagutskottets motivering, som återfinnes på sidan 16, näst sista stycket.

Herr statsrådet **Möller**: Herr talman! Det var från början inte min avsikt att yttra mig om det föreliggande ärendet, även om jag i stort sett delar den uppfattning, som den föregående ärade talaren gav uttryck åt. När det nu ändå blivit debatt i frågan, anser jag mig böra tillkännage, varför jag för min del anser, att ett maximibelopp på 500 kronor är för litet.

Då jag läste utskottets utlåtande, fick jag nog det intrycket, att lagutskottets ledamöter icke riktigt tänkt efter vad den av utskottet föreslagna sänkningen skulle betyda för småföreningar både i städerna och på landsbygden. Det är klart, att om behållningen av ett lotteri bleve 500 kronor, skulle det vara fullkomligt tillräckligt för småföreningarna, men det förhåller sig ju inte alls på det viset. Jag räknar med att behållningen av ett 500 kronors-lotteri, under förutsättning att alla lotter blivit sålda, på sin höjd kan uppgå till 150 kronor. Anordnarna måste ju nämligen avsätta ett belopp till vinstutdelning, och jag förmodar, att om folk överhuvud skall intressera sig för ett lotteri, måste ungefär 50 procent av inkomsterna anslås till vinstutdelning. Övriga omkostnader kanske i några fall kunna begränsas till en femtiolapp, men i de flesta fall torde omkostnaderna stiga till åtminstone 100 kronor, och då blir överskottet för den anordnande föreningen 150 kronor. Det tyckte jag var för snålt. Under sådana förutsättningar skulle det knappt löna sig att sätta i gång hela apparaten med inköp av varor o. s. v., som fordras för att anordna ett lotteri, och därför tillät jag mig att i propositionen föreslå den ändringen i de sakkunnigas förslag, att maximibeloppet sattes till 1,000 kronor. På ett sådant lotteri skulle överskottet kunna beräknas till omkring 400 kronor, men större blir det knappast.

Jag har ingenting att erinra mot lagutskottets övriga förslag till ändringar av propositionen; detta att man icke skall knyta ihop andra och tredje paragraferna, tycker jag är ett uteslutande gott förslag.

Jag vill understryka, att jag inte tillhör dem, som vilja uppmuntra lotteriväsendet i och för sig. Jag har aldrig tillhört dem, som i riksdagen hållit på t. ex. statslotteriet. Jag har ingen entusiasm för lotterier, men jag tycker, att om man tillåter saken, skall det vara någon mening med tillåtelsen, och jag finner, att lagutskottet här föreslagit en åtsnörning, som gör hela bestämmelsen ganska meningslös. Jag skulle därför för min del se med stor tillfredsställelse, om kammaren ville utesluta ifrågavarande del av utskottets yttrande. Jag säger det uteslutande av omtanke om de små ideella föreningarna, som faktiskt icke kunna leva, om de inte få möjlighet att skaffa sig inkomster vid sidan av medlemsavgifterna. De kunna inte bekosta sin administration och göra någon egentlig nytta, om deras inkomster begränsas till endast medlemsavgifterna. Det är visserligen sant, att ifrågavarande förordning kan utfärdas av Kungl. Maj:t, och jag tror inte, att regeringen beginge något grundlagsbrott, om den bibehöll bestämmelsen om 1,000 kronors maximibelopp, även om utskottsutlåtandet bifölles oförändrat av riksdagen, men det ligger i sakens natur, att samarbetet mellan regering och riksdag kräver, att om riksdagen bestämt förklarat sig anse, att insatsbeloppet i här ifrågavarande lotterier icke får överstiga 500 kronor, måste Kungl. Maj:t rätta sig därefter. Jag tycker, som sagt, att detta skulle innebära en ganska allvarlig försämring ur föreningarnas synpunkt av det förslag, som Kungl. Maj:t framlagt.

Förslag till lotteriförordning. (Forts.)

Herr Gärde: Herr talman! Eftersom jag deltagit i ärendets behandling i lagutskottet utan att anmäla någon reservation mot utskottets uttalande, står jag nu också för det och ber därför att med några ord få redogöra för de synpunkter, som inom utskottet anlades på frågan.

I 3 § behandlas lotterier, som anordnas efter en uppgjord plan, och härunder falla alltså tombolalotterier o. dyl. Det gäller här dels sådana lotterier, som efter anmälan hos polismyndigheten utan vidare kunna få äga rum vid tillställning till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål, och dels sådana lotterier, till vilka kräves tillstånd. Beträffande de lotterier, för vilka endast anmälan erfordras, hade de sakkunniga föreslagit ett högsta insatsbelopp av 500 kronor. Kungl. Maj:t hade satt beloppet till 1,000 kronor. När det gällde de lotterier, till vilka länsstyrelse meddelar tillstånd, var maximibeloppet i Kungl. Maj:ts förslag 3,000 kronor, men där har utskottet höjt beloppet till 5,000 kronor.

Inom utskottet har givetvis icke rått mer än en mening om lotterier för välgörande ändamål eller till understöd och uppmuntran åt konstidkare, nämligen att de borde inta en särskilt gynnad ställning, och det har också kommit till uttryck däri, att utskottet medgivit länsstyrelse att lämna tillstånd till lotteri med ett insatsbelopp av högst 5,000 kronor. För att ett sådant lotteri skall kunna bli till verkligt stöd för en konstnär, borde det, menar utskottet, inte begränsas till det av Kungl. Maj:t föreslagna maximibeloppet 3,000 kronor, utan summan borde höjas. Utskottet ansåg, att på den punkten skulle det inte medföra någon som helst risk att höja beloppet, eftersom länsstyrelsen i varje fall skulle pröva förutsättningarna för lotteriet. Att man var mera försiktig med avseende på lotterier, för vilka det endast kräves anmälan och som alltså inte komma under prövning av polismyndigheten, berodde på att man i det fallet kunde befara missbruk.

Därest en förening vill anordna ett lotteri för främjande av ett kulturellt ändamål, är det ju inte någon större svårighet för den att erhålla tillstånd därtill av länsstyrelsen. Den prövning av ändamålet med lotteriet, som länsstyrelsen skall företa, bör inte heller för en ideell förening medföra någon risk. Man ansåg däremot att då endast anmälningsskyldighet förelåg, skulle missbruk i högre grad kunna befaras, och man ville därför inte sträcka sig så långt i det fallet. Därmed vill jag visst inte bestrida, att det kan anföras skäl för att höja maximibeloppet till 1,000 kronor, men klart är, att då uteslutande anmälningsskyldighet föreligger, måste gränsen dragas ganska snävt för att inte missbruk skall kunna äga rum.

Jag vill tillägga, att rent konstitutionellt är Kungl. Maj:t givetvis icke bunden av detta lagutskottets yttrande eller riksdagens uttalande, om riksdagen ansluter sig till utskottets yttrande, utan Kungl. Maj:t har sin frihet att avgöra frågan så, som Kungl. Maj:t anser lämpligt.

Jag håller emellertid på att kammaren bör ansluta sig till utskottets förslag om höjning av maximibeloppet för det andra slaget av lotterier från 3,000 kronor till 5,000. Frågan, om maximibeloppet för de lotterier, som endast fordra anmälan, bör sättas till 500 eller 1,000 kronor, kan inte vara av någon större betydelse. Jag har dock velat framhålla utskottets synpunkter på den frågan; utskottet har fäst sig vid den väsentliga olikhet mellan de båda slagen av lotterier, som ligger däri, att i ena fallet företas en prövning av länsstyrelse, men i det andra kan lotteriet arrangeras uteslutande efter en anmälan. Därför har utskottet ansett, att man bör vara ganska snäv i det senare fallet.

Jag ber att få yrka bifall till utskottets utlåtande oförändrat.

Förslag till lotteriförordning. (Forts.)

Herr **Bärg, Johan**: Herr talman! Jag skulle vilja be den föregående ärade talaren, att han tar tillbaka sitt yrkande och ansluter sig till herr Oscar Olssons. Jag tyckte mig förstå, att det inte skulle innebära något större offer, om han gjorde det.

Jag frågade mig, när jag läste utskottsbetänkandet, vilka risker man skulle kunna löpa, ifall Kungl. Maj:ts förslag finge passera oanmärkt. Jag har under många herrans år varit verksam just inom sådana småföreningar, som det talats om här, inte minst inom nykterhetsrörelsen, och jag måste säga mig, att den är en mycket känslig samhällsväktare, som tror, att ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag i detta fall skulle medföra några egentliga risker. Det är klart, att detta föreningsliv kan reda sig även med de inskränkningar, som utskottet föreslagit, men det blir svårt för människorna att förstå skälet till denna snävhet.

Jag ber, herr talman, att få ansluta mig till det yrkande, som framställts av herr Oscar Olsson.

I herr Johan Bärags yttrande instämde herrar *Källman, Härdin, Dahlström, Franzon, Andersson, Robert Berg, Jacob Hansson, Löfvander, Bergman, Sandén, Karl August Johanson, Carl Eriksson* och *Per Andersson*.

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i avseende på det under behandling varande utlåtandet yrkats dels att vad utskottet hemställt skulle bifallas med godkännande av utskottets motivering, dels ock, av herr *Olsson, Oscar*, att utskottets hemställan skulle bifallas med den ändring i motiveringen, att därur utelämnades det stycke å sid. 16 i det tryckta utlåtandet, som började med orden »I förslagets 3 § under a)» och slutade med »högre sammanlagt belopp än 500 kronor».

Därefter gjordes propositioner enligt dessa båda yrkanden; och förklarades propositionen på bifall till herr Oscar Olssons yrkande vara med övervägande ja besvarad.

Föredrogos ånyo jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 29, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avskrivning av vissa hos Norrbottens läns kolonisationsnämnd redovisade fordringar; och nr 30, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av ett kronan tillhörigt markområde i Boden.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogos ånyo och företogs punktvis till avgörande jordbruksutskottets utlåtande nr 31, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m.

Punkterna 1—8.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 9.

Lades till handlingarna.

Punkterna 10 och 11.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Herr statsrådet *Möller* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 206, angående anslag till karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet samt till avlöningar vid karolinska mediko-kirurgiska institutet.

Föredrogs ånyo första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 1, i anledning av väckt motion om utredning rörande de socialvetenskapliga studiernas organisation vid statsuniversiteten.

Ang. de socialvetenskapliga studiernas organisation vid statsuniversiteten.

I en inom första kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott för behandling hänvisad motion, nr 181, hade herr *Ohlin* hemställt, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om en utredning rörande de socialvetenskapliga studiernas organisation vid statsuniversiteten med beaktande av förhållandena vid och möjligheterna till samarbete såväl med de privata högskolorna som även med övriga nordiska universitet och högskolor.

Utskottet hade i det nu ifrågavarande utlåtandet av angivna orsaker hemställt, att förevarande motion ej måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Reservation hade anmälts av herrar *Nils Andersson* och *Elon Andersson*, vilka ansett, att motionen bort tillstyrkas.

Herr **Andersson, Elon**: I en vid fjolårets riksdag väckt motion, under tecknad av professorerna *Ohlin* och *Myrdal*, utvecklades närmare de synpunkter, som ligga till grund för den framställning, som i år återkommit till riksdagen. I denna motion erinrades om att i den ständiga omdaning, vari den vetenskapliga forskningen och utbildningen befinner sig, de sociala vetenskapernas framträngande i särskild grad karakteriserat tiden efter världskriget. Detta är också naturligt dels med hänsyn till att de sociala problemen och den därav följande sociala omvårdnaden från samhällets sida tilldragit sig en allt större uppmärksamhet, dels också med anledning av de ekonomisk-politiska åtgärder, som kriser och depressioner tvingat fram. Det är självklart, heter det i motionen, att dessa spörsmål i vår tid kräva ett intensivare studium än vad fallet var under 1800-talet, och att det inom den offentliga förvaltningen och inom samhällslivet i övrigt numera finnes ett mycket större behov av på detta område utbildad arbetskraft än tidigare. I utlandet ha också universitet och högskolor på de flesta håll tagit konsekvenserna härav. Vid de svenska statsuniversiteten har i motsats därtill ingen väsentlig förändring i fråga om socialvetenskapernas, särskilt nationalekonomiens ställning ägt rum under de senaste 100 åren. Den ordning, som här för närvarande följes, betecknas som ett orimligt arrangemang, icke minst ur synpunkten av den undervisning, som inrättandet av den nya statsvetenskapliga examen gör nödvändig. I fjolårets motion diskuterades också vissa riktlinjer för åvägabringandet av den förändring, som motionärerna ansågo önskvärd, men det påpekades, att en så betydande omläggning, som ifrågasattes, icke bör genomföras utan att först frågan om det socialvetenskapliga studiet i dess helhet upptagits till undersökning. Första steget för att göra slut på den efterblivenhet i jämförelse med utlandet, som utmärker svenskt universitetsväsen i fråga om de socialvetenskapliga studiernas organisation, borde alltså vara, att en allmän utredning därom sattes i gång. Motionärerna föreslog i motionen en skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om en sådan utredning, och det är detta förslag, som ånyo framföres i den motion, som nu föreligger, och med åberopande av samma motivering.

I det yttrande, som utskottet till föregående riksdag avgav över den då

Ang. de socialvetenskapliga studiernas organisation vid statsuniversiteten.
(Forts.)

väckta motionen, vitsordade det, att de i motionen berörda frågorna, med hänsyn till de sociala vetenskapernas under de senaste årtiondena allt mer ökade betydelse för samhällslivet, voro förtjänta av den största uppmärksamhet. Stöd för denna uppfattning kunde utskottet hämta i ett yttrande över motionen av universitetskanslern, som uttalade, att en avsevärd förstärkning av de socialvetenskapliga ämnenas ställning vid universiteten syntes påkallad. I sak, åtminstone därest man begränsar detta uttryck till att gälla behovet av en förbättrad organisation av de socialvetenskapliga studierna, fanns således ingen motsättning mellan utskottet och motionärerna. Jag har, herr talman, ingen anledning antaga, att förhållandet är annorlunda i år. Under den överläggning, som förekommit i utskottet, har enigt givits uttryck åt den uppfattningen, att de av motionären framförda allmänna synpunkterna och skälen äga starkt berättigande. Utskottet lär i själva verket vara ense med motionären i sak. Dess inställning till det problem, som skyntar *bakom* utredningskravet, är alldeles motsatt den negativa ståndpunkt till motionen och det däri framförda utredningsyrkandet, som framkommer i utskottets yttrande.

Utskottets avstyrkande grundas således icke på något sakligt ogillande av motionärens synpunkter, utan såsom kammarens ledamöter behagade finna helt och hållet på formella skäl. Vid föregående års riksdag kunde utskottet också till stöd för denna formella inställning åberopa en mycket stark auktoritet. I sitt yttrande över motionen till fjolårets riksdag erinrade nämligen universitetskanslern, att en del myndigheter vid behandlingen av de i universitetsberedningens betänkande framförda förslagen upptagit till övervägande jämväl vissa av de spörsmål, som beröras i här ifrågavarande motion. Då det dessutom kunde förväntas, att samma sak skulle göras gällande under den fortsatta behandlingen av detta betänkande, så syntes det honom lämpligt att avvakta remissbehandlingen av universitetsberedningens betänkande, innan de i motionen avhandlade frågorna gjordes till föremål för särskild utredning.

Då utskottet även i år åberopar samma formella skäl för sitt avstyrkande, så bygger utskottet enligt mitt förmenande på en avsevärt svagare grund. Det är visserligen sant, att de akademiska myndigheternas yttranden inte ännu inkommit till universitetskanslern, men att döma av de uppgifter, som stått till förfogande och som även utskottet i någon mån haft tillfälle att taga del av, så har flertalet fakulteter och sektioner redan slutbehandlat detta ärende. De akademiska myndigheterna äro således redan nu väl underkunniga om de möjligheter till frågans lösning, som inrymmas i universitetsberedningens betänkande, och kunna på grundval av de erfarenheter och intryck, som denna remissbehandling givit, yttra sig om det sakligt berättigade i motionärens krav. Den ovisshet, som i fjol yppades, i varje fall inom utskottet, är således nu undanröjd. Det är då påfallande, att samtliga de akademiska myndigheter, som hörts över motionärens framställning, tillstyrka, att det däri framförda spörsmålet göres till föremål för fortsatt utredning. I några yttranden är denna inställning alldeles särskilt starkt framhållen. Det förekommer i något — jag minnes nu ej vilket — utlåtande ett så positivt uttalande som att motionärens framställning om utredning *livligt* tillstyrkes. Det är således uppenbart, att frågan inte bara *kan* utredas utan att komma i kollision med de överväganden, som universitetsberedningens betänkande ger anledning till, utan att dessa i stället föranleda de akademiska myndigheterna till bestämda yrkanden om fortsatt särskild utredning av spörsmålet.

Som kammarens ledamöter behagade finna, har detta även givit universitetskanslern anledning att frånfalla sin önskan om uppskov. I sitt yttrande över

Ang. de socialvetenskapliga studiernas organisation vid statsuniversiteten.

(Forts.)

den vid årets riksdag väckta motionen förklarar han sig ej ha någon erinran att göra mot att ärendet upptages till utredning. Universitetskanslern grundar detta dels på den tillstyrkande hållning, som de akademiska myndigheterna intagit, dels på den omständigheten, att remissyttrandena i varje fall inom den allra närmaste tiden komma att föreligga och att dessas frånvaro således icke längre utgör något skäl för uppskov. Utskottets alltjämt negativa inställning står således i detta avseende icke i överensstämmelse med den, som universitetskanslern har intagit.

Skall jag, herr talman, av de hörda akademiska myndigheternas yttranden draga någon slutsats, så blir det den, att det synes redan nu fullt klart, att universitetsberedningens betänkande lika litet som de av detsamma föranledda övervägandena kommer att tillfredsställande lösa de frågor, som motionären berört. Det är också uppenbart, att när denna av de akademiska myndigheterna livligt tillstyrkta utredning kommer till stånd, så får den lov att syssla även med de sammanhängande frågor, som universitetskanslern berör i sitt yttrande. Ett ytterligare uppskov med utredningen, därest utskottet vill förorda en sådan, befriar således ej denna utredning från denna uppgift, och för såvitt utskottet med sitt skrivsätt åsyftat detta är även den ståndpunkten ohållbar.

Då således, herr talman, starka sakliga skäl tala till förmån för den av motionären begärda utredningen, och då de formella invändningar, som tidigare kunnat åberopas, nu synas vara undanröjda, har jag vid utskottets utlåtande antecknat en reservation med yrkande om bifall till motionen. Jag förutsätter givetvis, att den utredning, som därigenom kunde komma till stånd, skall taga hänsyn till de erinringar, som universitetskanslern gjort om sammanhanget mellan de socialvetenskapliga studiernas organisation och andra frågor beträffande lärareorganisationen inom juridiska och filosofiska fakulteterna ävensom examensväsendet. Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till reservationen.

Herr Johanson, Karl August: Herr talman! Herr Elon Andersson har i ett mycket långt anförande velat göra gällande, att utskottets ställningstagande i år skulle vara fotat på mycket svagare grund än fjolårets, och han menar, att reservanterna skulle stå på en mycket starkare grundval. Jag skall inte här gå in på de spörsmål, som herr Elon Andersson rullat upp. Jag vill endast citera vad universitetskanslern sade förra året. Han anförde bland annat: »Det lär kunna förväntas, att även universitetsmyndigheterna komma att i sina blivande yttranden över beredningens betänkande ingå på frågan om de socialvetenskapliga ämnenas och särskilt då nationalekonomiens ställning vid universiteten. Det synes vid sådant förhållande vara lämpligt att avvakta remissbehandlingen av universitetsberedningens betänkande, innan de i motionen omhandlade frågorna göras till föremål för särskild utredning.» Utskottet stödde sig på kanslerns utlåtande i fjol, och vi göra det även i år. Herr Elon Andersson glömde att citera den sista delen av kanslerns yttrande, som lyder: »Jag vill dock framhålla, att enligt min mening spörsmålet om organiserandet av de socialvetenskapliga studierna sammanhänger med jämväl åtskilliga andra frågor beträffande lärarorganisationen inom de juridiska och filosofiska fakulteterna liksom även beträffande examensväsendet.»

Under sådana förhållanden har utskottet ansett, att då detta universitetsberedningens betänkande ännu inte är slutbehandlat, så borde utskottet för närvarande liksom förra året avstyrka bifall till motionen, och det gör det på precis samma starka grundval i år som i fjol. Vi stödja oss på kanslerns uttalande även nu. Jag ber därför, herr talman, att få yrka bifall till utskottets utlåtande.

Ang. de socialvetenskapliga studiernas organisation vid statsuniversiteten.
(Forts.)

Herr **Andersson, Elon**: Därest utskottet åberopar universitetskanslerns yttrande som sitt allra starkaste styrkebälte, skulle jag vilja tillråda utskottets ärade ordförande att fästa uppmärksamheten inte endast vid vad kanslern i fjol yttrade om motionen utan även vid vad han yttrar om årets motion. Då frågan vid föregående riksdag förelåg till behandling, hade behandlingen av universitetsberedningens betänkande inte ännu hunnit så långt, att universitetskanslern, utskottet och riksdagen ansågo sig därur kunna draga några bestämda slutsatser, i vilken mån de i motionen berörda spörsmålen skulle komma att upptagas i anledning därav. Nu har, påpekar kanslern själv, behandlingen av universitetsberedningens betänkande kommit så långt, att åtminstone vissa fakulteter och sektioner synas ha slutbehandlat ärendet, så att yttrandena torde kunna förväntas inkomma under de närmaste månaderna. Vid sådant förhållande och med hänsyn till att de akademiska myndigheterna redan nu ha ansett sig böra tillstyrka, att den redan inledda prövningen av hithörande spörsmål fullföljes genom fortsatt utredning, vidhåller universitetskanslern icke det i fjol gjorda avstyrbandet av att ärendet upptages till fortsatt utredning, utan förklarar sig i stället ej ha någon erinran mot att en sådan utredning kommer till stånd. Hur utskottets ärade ordförande i detta uttalande från kanslerns sida kan finna ett stöd för sitt på formella skäl grundade avstyrbande av motionen med samma styrka och med samma rätt som i fjol förefaller ganska ofattbart. Det påpekande, som universitetskanslern på slutet gör, att med dessa frågor sammanhänga också åtskilliga andra frågor, anföres enligt min mening ej såsom något avstyrbande av motionen utan som en erinran om att utredningen, därest den kommer till stånd, bör uppmärksamma även de andra frågor, som stå i samband med det i motionen berörda spörsmålet.

Herr **Ohlin**: Herr talman! Jag behöver ej här i dag upptaga kammarens tid med att närmare motivera min övertygelse, att det tillstånd, som i vårt land råder med avseende på de socialvetenskapliga studierna särskilt vid statsuniversiteten, måste anses vara i högsta grad otillfredsställande. Jag kan ju begränsa mig till att påpeka, att det näppeligen torde finnas något annat universitet, med vilket Lund och Uppsala skulle vilja jämföras, där man endast har en halv professor i nationalekonomi; professorn i nationalekonomi och finansrätt ägnar ju åtminstone halva sin tid åt finansrätten. Jag kan även peka på ett sådant förhållande som att mig veterligen under de senaste 12, 13 åren vid universiteten i Lund och Uppsala ej en enda filosofie doktor i nationalekonomi — ja, inte heller någon juris doktor med ren nationalekonomi som huvudämne — har utbildats. Om man gör en jämförelse med andra länder, skall man finna, att detta tillstånd i Sverige framstår som rent groteskt. Jag kan försäkra kammaren, att när jag diskuterat denna fråga med vetenskapsmän från andra länder, ha de sagt mig: ni ser trovärdig ut, men det är omöjligt, att det i Sverige kan förhålla sig på det sättet.

Under de allra senaste åren har den förändringen inträffat, att man i vårt land infört en statsvetenskaplig examen, som har tillvunnit sig en betydande popularitet. Man har både i Uppsala och Lund ett stort antal studenter, som nu förbereda sig för denna examen. Men de lärarkrafter, som stå till förfogande, äro i Lund oförändrade och ha i Uppsala endast undergått den lilla ökningen, att man fått en biträdande lärare, alltså en person, som skall ha filosofie licentiats kompetens.

Man kan väl säga, att de statsvetenskapliga studerandena ha synnerligen starka skäl för den ståndpunkt, som de framfört vid en sorts studentriksdag

Ang. de socialvetenskapliga studiernas organisation vid statsuniversitetet.

(Forts.)

för några månader sedan, när de påyrkade omedelbara reformer för att förbättra de socialvetenskapliga studiernas ställning vid statsuniversitetet.

Det är under sådana förhållanden, herr talman, med en viss förvåning — det måste jag bekänna — som jag finner, att utskottet på denna fråga har anlagt helt formalistiska synpunkter. Utskottet har i huvudsak nöjt sig med en hänvisning till att icke alla yttranden över universitetsberedningens förslag inkommit. Men som herr Elon Andersson just påpekade, har ju universitetskanslern icke funnit detta utgöra något skäl att man nu skulle avstå från en utredning. Det är för mig oförklarligt, varför utskottet funnit sig böra anlägga dylika formella synpunkter. Varken universitetsmyndigheterna eller kanslern motsätta sig en utredning, men utskottet gör det.

Det förefaller glädjande nog, som om man inom utskottet enhälligt vore av den meningen, att tillståndet för de socialvetenskapliga studierna vid statsuniversitetet är otillfredsställande. Vad finns det då för anledning att nu ytterligare uppskjuta en utredning, som ju måste ta rätt väsentlig tid i anspråk? Det enda skäl, som utskottet anför utom detta rent formalistiska, som kanslern nu har underkänt — kanslern accepterade i fjol, att man skulle avvakta yttrandena, men i år anser han inte längre, att detta är nödvändigt, då yttranden från universitetsmyndigheterna väntas komma in om några månader — är, att man citerar kanslern, som säger, att frågan sammanhänger med en hel del andra frågor. Den sammanhänger med lärarorganisationen inom de juridiska och filosofiska fakulteterna liksom även med examensväsendet. Men medan kanslern anför detta blott såsom ett påpekande, så lägger utskottet in detta såsom en motivering för avslag. Men, herr talman, det är väl alltid så med alla reformer, att de sammanhånga med en del angränsande spörsmål. Den omständigheten, att en reform av de socialvetenskapliga studierna sammanhänger med vissa andra universitetsfrågor, kan såvitt jag ser inte på något sätt anföras såsom ett skäl mot att man upptar den fråga det här gäller till utredning.

Under sådana förhållanden, herr talman, då det synes vara allmänt erkänt och obestridligt, att läget med avseende å de socialvetenskapliga studierna vid statsuniversitetet är synnerligen otillfredsställande, och då det icke har anförts några vägande skäl för ett uppskov med en sådan utrednings igångsättande, ber jag att få yrka bifall till reservationen.

Herr Johanson, Karl August: Herr talman! Jag vill erinra såväl reservanten som den ärade motionären om att kanslern gör ingen invändning mot att utredningen kommer till stånd, men han har heller inte tillstyrkt densamma. Det framgår inte av kanslerns yttrande på något ställe, att han tillstyrker utredningen. Han framhåller vidare, att enligt hans mening spörsmålet om organiserandet av de socialvetenskapliga studierna sammanhänger med jämväl andra saker. Det är den satsen, herr Elon Andersson, som jag citerade ur årets betänkande — alltså inte ur fjolårets — och det är den, som enligt mitt och utskottsmajoritetens sätt att se saken har legat till grund för förslaget. Jag vill också erinra om att remissbehandlingen inte är slutförd ännu. Det är väl ändå en sak, som riksdagen bör taga stor hänsyn till.

Till herr Ohlin vill jag säga, att i sak föreligger ingen som helst meningskiljaktighet mellan motionären och utskottet. En för oss utslagsgivande sak är ju, att remissbehandlingen bör slutföras. Detta kommer enligt vårt sätt att se saken inte att avsevärt fördröja denna utredning. Därför vilja vi vänta, tills utredningen är slutförd. Av den orsaken ha vi också yrkat avslag på motionen.

Ang. de socialvetenskapliga studiernas organisation vid statsuniversitetet.
(Forts.)

Herr Pauli: Det kanske kan tyckas, som om jag opåkallat uppträdde som en tertius interveniens i denna fråga, men jag har haft en del med universitetsberedningens arbete att göra, och jag tycker inte, att det är så underligt om utskottet vill ha en litet fastare empirisk grund att stå på, när man går att ta ställning till ett sådant här utredningsyrkande. Den ärade motionären tillåter kanske, att jag erinrar om att han i sin motion även säger: »Enär sådana remissyttranden, som kanslern för rikets universitet och utskottet avsågo, numera lära ha inkommit, synes mig tiden obestriddligen vara inne att upptaga frågan om de socialvetenskapliga studiernas organisation i vårt land till omedelbar utredning.» Här har alltså motionären själv framställt detta såsom utgångspunkt för en ny utredning, att man skulle ha till hands universitetens yttranden över universitetsberedningens förslag. När han nu klandrar utskottet för att utskottet — på grund av att denna av honom själv antagna situation ännu ej föreligger — inte vill göra ett direkt förslag om en sådan utredning, synes det mig, att det föreligger en viss motsägelse mellan vad han har sagt i motionen och vad han nyss sade i sitt anförande.

Men detta är, det erkänner jag, i någon mån en formell fråga. Å andra sidan är det av ett reellt intresse, att riksdagen vet, hur universitetet ställa sig till de förslag, som beredningen har framställt. Jag vill erinra om att däri bland annat ingår ett förslag, att man skulle bereda säte och stämma åt professorerna i nationalekonomi inom såväl den filosofiska som den juridiska fakulteten. Jag medger gärna, att en sådan uppdelning av en arbetskraft kan synas vara väl sparsam och att det skulle vara mera angenämt att kunna för vardera fakulteten förfoga över en sådan professur. Men det är ju dock ett steg i den åsyftade riktningen, och det bör — jag upprepar det — vara av stort intresse att se, hur universitetet reagera inför ett sådant förslag.

Jag vill, liksom utskottets ordförande nyss gjorde, försäkra, att när man inte nu är beredd att omedelbart gå med på den nya utredning, motionären föreslår, så beror det inte på bristande intresse för att dessa studier skola nå en vidare utveckling vid universitetet. Det tror jag tvärtom i likhet med motionären är i hög grad önskvärt och berättigat. Men i den ställning vari vi nu befinna oss, då remissyttrandena inte ha hunnit komma fram, och eftersom man alltså inte kan se riktigt klart i den nuvarande situationen, finner jag utskottets ställningstagande fullt förklarligt.

Herr Ohlin: Med anledning av herr Paulis lilla läroövning i logik skulle jag endast vilja anföra, att det uttalande, som han citerade ur min motion, givetvis — jag tror det är självklart — får lov att läsas på ett annat sätt än han gjorde. Jag säger, att dessa utlåtanden lära ha inkommit. Jag hade mig då bekant, att en del inkommit, men inte hur många. När jag hänvisar till detta som skäl för utredning nu, är det givetvis underförstått, att *även med den principiella inställning, som utskottet hade i fjol* — att man ville avvakta dessa utlåtanden — torde det kunna anses, att tiden nu är inne för en utredning. Att jag själv inte fäster avgörande vikt vid att samtliga dessa utlåtanden skola vara inne, torde väl framgå därav, att jag i fjol jämte herr Myrdal motionerade om en utredning utan avvaktan på att dylika utlåtanden skulle komma in.

Då nu i huvudsak den förutsättning är uppfylld, som utskottet självt i fjol begärde skulle vara uppfylld, nämligen att utlåtandena skulle ha kommit in, och då, som kanslern intygat, man kan vänta, att de återstående komma in under de närmaste månaderna, så förefaller det mig, som om utskottet i konsekvens med sin i fjol intagna ståndpunkt nu icke längre skulle kunna vidhålla sin önskan, att saken skjutes på framtiden.

Ang. de socialvetenskapliga studiernas organisation vid statsuniversitetet.

(Forts.)

Jag tror alltså, herr talman, att det finns starka skäl för den ståndpunkten, att även de, som i fjol voro med på ett uppskov, i år kunna gå med på en önskan om omedelbar utredning. Jag vidhåller därför mitt yrkande om bifall till reservationen.

Herr Undén: Jag skall inte blanda mig i tvisten mellan motionären och utskottet. Jag vill bara upplysningsvis meddela, att jag givetvis anser det vara min ämbetsplikt att, när jag får hand om denna fråga genom att remissyttrandena inkomma, företa för egen del den utredning, som det står i min förmåga att göra. Jag vill också meddela, att jag redan förberedelsevis har vidtagit vissa åtgärder genom att i december månad förra året inbjuda samtliga landets professorer i nationalekonomi till en konferens för att dryfta frågan om nationalekonomiers ställning. Jag beklagar, att herr Ohlin den gången var frånvarande på grund av utländsk resa.

Jag anser alltså, att frågan under alla förhållanden kommer att utredas. Det är självklart och ligger i själva det faktum, att universitetsberedningen har tagit upp den, att dess betänkande gått på remiss till universitetet och sedan kommer att föranleda ett utlåtande från min sida.

Efter det överläggningen förklarats härmed slutad, gjordes enligt de yrkanden, som därunder framkommit, propositioner, först på bifall till vad utskottet i det nu föredragna utlåtandet hemställt samt vidare på bifall till den i ämnet väckta motionen; och förklarades den förra propositionen, som uppripades, vara med övervägande ja besvarad.

Föredrogos ånyo första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtanden:

nr 2, i anledning av väckt motion om undervisning i mjölkning i jordbruksbetonad fortsättningskola; samt

nr 3, i anledning av väckt motion om utredning angående inrättande av ett statligt hemarbetsråd.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Vid förnyad föredragning av första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 4, i anledning av väckt motion om viss åtgärd för åvägabringande av större enhetlighet i fråga om måltidstider, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt;

och skulle jämlikt § 63 riksdagsordningen detta beslut genom utdrag av protokollet delgivas andra kammaren.

Vid ånyo skedd föredragning av första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 5, i anledning av väckt motion om utredning rörande åtgärder i syfte att minska utbredningen av tandsjukdomar, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt;

och skulle jämlikt § 63 riksdagsordningen detta beslut genom utdrag av protokollet delgivas andra kammaren.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade proposition nr 206 blev densamma på begäran bordlagd.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 260, av herr *Johansson, Johan Bernhard*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till enskilda vägar;

nr 261, av herr *Mannerskantz* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till enskilda vägar;

nr 262, av herr *Sundvik*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till enskilda vägar;

nr 263, av herrar *Näslund* och *Bäckström*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till enskilda vägar;

nr 264, av herr *Bergman*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till avlöningar vid de allmänna läroverken m. m.;

nr 265, av herr *Domö* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 22 juni 1928 (nr 302) om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus;

nr 266, av herr *Öman*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 16 maj 1930 (nr 139) om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditori-arbete m. m.;

nr 267, av herr *Lindström* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m.; samt

nr 268, av herrar *Mannerskantz* och *Bondeson*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m.

Anmälades och bordlades

statsutskottets utlåtanden:

nr 5, angående regleringen för budgetåret 1939/40 av utgifterna under riksstatens femte huvudtitel, innefattande anslagen till socialdepartementet;

nr 6, angående regleringen för budgetåret 1939/40 av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet;

nr 80, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lönetursberäkning för arbetsläraren Sigrid Maria Svenonius och tekniska biträdet Hanna Maria Gräns;

nr 81, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående aktieteckning i Aktiebolaget Jordbrukarbanken jämte en motion;

nr 82, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsförvärv av den Tidaholms järnvägsaktiebolag tillhöriga Tidaholms järnväg;

nr 83, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsförvärv av den Mjölby—Hästholmens nya järnvägsaktiebolag tillhöriga järnvägen Mjölby—Hästholmen; samt

nr 84, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsförvärv av den Lysekils järnvägsaktiebolag tillhöriga Lysekils järnväg; ävensom

bankoutskottets memorial och utlåtanden:

nr 29, med överlämnande av redaktionskommitténs för utgivande av ett historiskt och statsvetenskapligt arbete om den svenska riksdagen slutberättelse över kommitténs verksamhet;

nr 30, i anledning av väckt motion angående underlättande för skogsägare av belåning av avverkade skogsprodukter och försäljningskontrakt avseende skogsprodukter; samt

nr 31, i anledning av framställningar angående pensioner och understöd åt vissa i statens tjänst anställda eller förut anställda personer. m. m.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 12.40 på dagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Fredagen den 24 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Justerades protokollen för den 18 och den 21 innevarande månad.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 124, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag till främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer;

nr 125, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag till lånefonden för bostadsbyggnad i städer och stadsliknande samhällen;

nr 126, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag till tertiärlån till viss bostadsbyggnadsverksamhet;

nr 127, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag till statens bosättningslånefond m. m.;

nr 128, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående elektrifiering av banan Långsele—Boden;

nr 129, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anskaffande av ett sjuktransportflygplan; samt

nr 130, i anledning av väckt motion om restitution av viss stämpelavgift.

Anmäldes och godkändes bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 131, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tilläggs pension åt reservkaptenen i flottan D. H. T. Börjeson;

nr 132, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för förste gymnastikkonsulenten hos skolöverstyrelsen, kaptenen i Vendes artilleriregementes reserv K. A. W. Berg von Linde från skyldighet att till statsverket återbetala oriktigt uppburen pension;

nr 133, i anledning av framställningar angående ersättning till vissa personer i anledning av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring m. m.; samt

nr 134, i anledning av framställningar angående pensioner och understöd åt vissa i statens tjänst anställda eller förut anställda personer m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 206, angående anslag till karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet samt till avlöningar vid karolinska mediko-kirurgiska institutet.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

- nr 260, av herr *Johansson, Johan Bernhard*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till enskilda vägar;
- nr 261, av herr *Mannerskantz* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till enskilda vägar;
- nr 262, av herr *Sundvik*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till enskilda vägar;
- nr 263, av herrar *Näslund* och *Bäckström*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till enskilda vägar; samt
- nr 264, av herr *Bergman*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till avlöningar vid de allmänna läroverken m. m.

Föredrogos och hänvisades till behandling av lagutskott nedannämnda motioner:

- nr 265, av herr *Domö* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 22 juni 1928 (nr 302) om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus;
- nr 266, av herr *Öman*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 16 maj 1930 (nr 139) om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriarbete m. m.;
- nr 267, av herr *Lindström* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m.; samt
- nr 268, av herrar *Mannerskantz* och *Bondeson*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtanden nr 5, 6 och 80—84.

Föredrogos och lades till handlingarna bankoutskottets memorial nr 29, med överlämnande av redaktionskommitténs för utgivande av ett historiskt och statsvetenskapligt arbete om den svenska riksdagen slutberättelse över kommitténs verksamhet.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran bankoutskottets utlåtanden nr 30 och 31.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

- nr 269, av herr *Johanson, Karl Emil*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till förbättrad bostadsförsörjning för lantarbetare m. m.;
- nr 270, av herr *Lindström*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 8 kap. 3 § rättegångsbalken, m. m.;
- nr 271, av herrar *Wagnsson* och *Gärde*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m.;
- nr 272, av herr *Andersson, Emil*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m.;
- nr 273, av herr *Holmström* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m.;

nr 274, av herr *von Horn* och friherre *Beck-Friis*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m.;

nr 275, av herr *Ekströmer*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 16 maj 1930 (nr 139) om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriarbete m. m.; samt

nr 276, av herr *Lindström* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa den statsunderstödda vattenavlednings- och avdiktningens verksamheten berörande frågor.

Anmälades och bordlades

statsutskottets memorial och utlåtanden:

nr 85, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut i fråga om anslag till bidrag till folkliga musikskolan i Arvika;

nr 86, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av lantförsvarets och sjöförsvarets expensanslag;

nr 87, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ordnande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet;

nr 88, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till förvaltningskostnader för handelsflottans pensionsanstalt;

nr 89, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av viss del av den kronan tillhöriga, av lotsverket disponerade Laboratoriehölen vid Kalmar;

nr 90, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till byggnad m. m. för ett tekniskt laboratorium;

nr 91, i anledning av väckta motioner om vissa åtgärder till försvarsväsendets demokratisering;

nr 92, i anledning av väckt motion om anslag till Flintrännans fördjupning och förseende med fasta fyror;

nr 93, i anledning av väckt motion om anslag till stödande av det internationella hjälparbetet i tider av världsöd och folkolycka;

nr 94, i anledning av väckta motioner om viss ändring i tilläggsbestämmelserna till allmänna resereglementet;

nr 95, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående trafikeringen av Falkenbergs järnväg;

nr 96, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående civiltekniska luftskyddsåtgärder vid statens kraftverksanläggningar; och

nr 97, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anläggning av ett reningsverk till huvudavloppsledningen mellan Järva och Lilla Värtan m. m.;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till viss ändring i förordningen den 2 mars 1934 (nr 34) med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa;

nr 10, i anledning av väckta motioner om höjning av tullen å economisers;

nr 11, i anledning av väckt motion om ändring av 56 § i lagen om vägdistrikt;

nr 12, i anledning av väckt motion angående undantagande av tilläggs pension från beskattning; och

nr 13, i anledning av väckta motioner angående utredning om viss ändring i gällande bestämmelser om lindring i eller befrielse från skatt för dödsbo samt angående lindring i skattskyldigheten för åldringar och dödsbon;

första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtanden:

nr 5, i anledning av väckt motion om utredning rörande samhällets möjligheter att förebygga ungdomsbrottslighet m. m.;

nr 6, i anledning av väckt motion angående främjande av landsbygdsungdomens möjligheter att förvärva fortsatt utbildning vid högre läroanstalter;

nr 7, i anledning av väckt motion angående revision av gällande undervisningsplan för kristendomsundervisningen i folkskolan;

nr 8, i anledning av väckt motion om utredning och förslag angående religionsundervisningen i skolorna; och

nr 9, i anledning av väckt motion angående hemhjälpsverksamhetens planmässiga organiserande och stödjande från det allmännas sida; samt

första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 6, i anledning av väckt motion om visst anstånd med indrivning av skatter m. m. under tider av svåra kreaturssjukdomar.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.14 e. m.

In fidem
Eric Carlén.